

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepitu la Redactiune **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresa si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea sau speditiur'a cate vor fi nebricate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuencie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetitile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Ess de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cola in-
traga, candu numai diumetate, adeca dupa
momentulu impregiariloru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
diometate de anu	4 " " "
patrariu	2 " " "

pentru Romanii si strainetate:

pe anu intregu	16 fl. v. a.
diometate de anu	8 " " "
patrariu	4 " " "

Viena 11/23 nov. 1867.

Institutiunea delegatiunilor a tre-
tu prin desbaterea speciala in casa re-
representantiloru senatului imperiale. Cas'a
prieriloru din a sa parte si va exprime
mele ingrigiri candu i se va asterne a-
estu obiectu, apoi lu va vota precum
a voiescu reprezentantii, caci pretotin-
dene cam acest'a este rola caseloru
de sus.

Mai lipsesce santiunarea Domni-
niului, carea nesmintitu va urma la tim-
pulu sen, si atunci dualismulu e stabilitu
definitivu pre nisce base cam asiè de tari
precum au fostu alta data basele centra-
lismului.

Cumca durabilitatea unoru asemenea
base nu pòte suferi multe probe si ispite
mari, — acest'a o scimu din esperiintia.
Nu este deci mirare daca nemtii si ungu-
rii, tienendu socòta de acesta esperiintia,
au venitu la cugetulu de garantie reali.

Ungurii vor garantie reali pentru
durabilitatea sistemii inaugurate. Ei vor
o armata natiunala ungrúesca cum era
armat'a honvediloru de la 1848 si 49, si
asemene armata — o scimu prè bine —
au se infintieza pentru a nu jocà role
politice.

— Foile guvernului francescu au
multu optimismu in ceea ce privesc in-
vitatiunea la conferintia europeana in
causa Romei. Ele credu cumca conferin-
tia se va intruni fora ca guvernulu se
intreprinda veri altu pasiu in asta pri-
vintia. Cele nedependente afirma ca d.
Moustier insusi recunósce necesitatea u-
nei invitatiuni nóue.

Prusi'a a cerutu se i se arete nume-
le puteriloru celoru invitate, intre cari
sunt unele supuse egemoniei confederat-
ive sub presiedintia prusésca, cari deci
n'au lipsa a se infatisia caci le va repre-
sentà Prusi'a.

Angli'a a intrebatu daca Itali'a si
Pap'a vor fi aplecati a se supune decissi-
oniloru conferintiei? Nesmintitu ca intre-
barea e fórte practica, dar totodata ane-
voia de respunsu. Itali'a nu se pòte invo-
la puterea civila a Papei, era Pap'a de i
se va cere se renuncie la asta putere, va
opune unu: non possumus.

Mai caracteristicu este ca represen-
tantele statelor unite americane la Pa-
ris a remonstratu la guvernulu francescu
ca a uitatu d'invita si Americ'a la con-
ferintia din cestiune. E primul casu in
care si Americ'a va avè votu la deciderea
cestiuniloru europene.

— Mai la vale luàm o scurta noti-
tia despre actele ce guvernulu francescu
asternù ieri corpului legelativu pentru
motivarea politiceii sale observate in afa-
cerile esterne.

— La Bucuresci au aparutu unu
decretu domnescu prin care oficialiloru
li se opresce veri ce influintiare a alege-
riloru pentru corpurile legiuitorie. In fa-
tia unui asemenea actu liberale, barfele
strainiloru cauta se amutiésca.

Disolvarea camerei e atatu de po-
pulara, in catu guvernului se trimitu si
felicitari in publicitate.

Cestiunea natiunalitatiloru.

Maioritatea dietei din Pesta ce o
compunu fratii nostri conlocuitori ungu-
rii, si-calca neincetatu promisiunile ce le-
a facutu.

A calcatu promisiunile dietei din
Segediun de la 1849.

La 1861 ni promisera denou desle-
garea cestiunei natiunalitatiloru, si nu
facura nemica in asta privintia.

La 1865 érasu ni fecera parte de
promisiuni, dar amenara implinirea loru
pana in iuliu 1867, candu diet'a se pro-
rogà.

Prorogandu-se diet'a, ni promisera
érasu ca delocu la intrunire in optobre
a. c. cea d'antia cestiune pusa in des-
batere va fi cestiunea natiunalitatiloru.

In optobre a. c. diet'a se intrunì,
dar dandu de pretextu unele cause nu-
mite intetitorie fecera a se amenà érasu
cestiunea natiunalitatiloru promitiendu ca
o vor desbate cam pre la mediulu lunei
novembre.

Acum'a suntemu catra finea lunei
lui novembre, si cestiunea natiunalitati-
loru — cestiunea venitorului Ungariei
— inca totu nu s'a luat in desbatere.
Éca calcari nóue de promisiuni! Egal'a
indreptare natiunala e osendita a stà
in carantina la fruntariile Ungariei ca
se nu molipsésca pre popòrale nemagiar-
re, pre cari magiarii le credu menite de
la Ddiu de nutrementu magiarismului.

Dar daca cestiunea ins'a-si nu s'a
deslegatu, — dóra s'au facutu pregatiri-
le necesarie pentru deslegarea ei?

Se vedemu cari potu fi acele prega-
tiri, si in ce intielesu le-au facutu fratii
magiarii?

La loculu antaiu pomenimu auto-
nomia Transilvaniei ce se nisuescu a o
sterge pentru a nu mai esiste. Asiè pre-
cepu fratii magiarii prim'a pregatire ca-
tra deslegarea cestiunii natiunalitatiloru.
Ei sciu catu de scumpa li este romani-
loru autonomi'a pentru care s'au luptatu
din vechime si pentru care la 1848 lasa-
ra dieci de mfi de viptime sub flamur'a
imperatésca.

Stersera unilateralmintè articulu de
lege de la diet'a din Sibiu ce inarticulà
natiunea romana.

Stersera legea ce indreptatia limb'a
romana in oficiile politice si la judetie.

Stersera legea pentru recunósccrea
si indreptatirea santelor beserice ro-
manesci.

Stersera tribunalulu supremu din
Transilvani'a.

Tòte acestea s'au intemplatu ca de
pregatire pentru deslegarea cestiunei na-
tionalitatiloru. S'au stersu pentru cuven-
tulu ca „se nu ni se turbure conceptele
de dreptu“ — audi Dòmne, Dòmne se
ne audi ca Tu esti purure a casa!

Incuviintiarea tienerii unui sinodu
metropolitanu se amena casì cestiunea
de natiunalitate. Ministrulu invetiamentu-
tului publicu scie prè bine in ce stere rea
sunt scòlele nóstre, cunósce multele abu-
suri ce se comitu, si totusi elu prelun-
gesesce acesta stare trista neincuviin-
tiandu sinodulu in care voimu se organi-

sàm u afacerile nóstre scolare. Invetiatorii
nostri populari genu amaru, si nu se
pòte ca tanguirile loru se nu fie ajunsu
pana la ministeriu. Amenarea sinodului
dà ansa la o suspitiunare: ministrulu va
fi auditu vaierarile invetiatoriloru, deci
le prelungesce pana ce ei in necazulu
loru vor scapà din gura acelu cuventu
nesocotitu: nu este pentru noi mantuire
sub inspectiunea de astadi, deci vino gu-
verne ie a mana caus'a scolara si ne
scapa!

Aterna de la ministeriu se delature
ans'a acestei suspitiuni justificate in cat-
va prin renumitul apelu pentru reuniu-
ni cosmopolite. Si totusi ministeriulu n'o
delatura, desi pòte se fie convinsu ca ro-
manii nu vor se incredintieze neci-odata
scòlele loru populare in man'a celor'a de
alta natiunalitate, de la cari n'am primitu
neci-odata neci celu mai micu semnu de
bunavointia pentru natiunalitatea nóstra.
Unu luminatu literatu romanu dicea an-
tiertiu: Nu avemu poporu in mediloculu
sèu in jurulu nostru care se nu fie con-
spiratu in contra esistintii natiunalitateri
nóstre. Acestu adevèru durere ca nu ni
s'a datu inca indemn u-lu demintì.

Dupa tòte aceste pregatiri pentru
deslegarea cestiunii natiunalitatiloru, ti
mai remane, iubite cetitoriu, se credi ca
va sosi curundu diu'a in care se ne in-
fratim cu ungrurii!

De la senatulu imperiale.

In fine e votata de cas'a ablegatoru si legea
pentru institulu de delegatiuni, care impreu-
na cu legile fundamentale votate de mai nainte
compunu tòta urditur'a constitutiunii pentru
tierile reprezentate in senatulu imperiale. Cu-
prinsulu acestei legi e impartasitu in nr. 123.
alu „Albini“, asemene si decursulu desbaterii
generale din septemana trecuta. Pe urm'a ce-
loru cuminecate insemnàm acì, ca in siedintie-
le de marti, mercuri si joi din septemana cu-
rinte trecù ast'a lege si prin foculu desbaterii
speciale pana la capetu fara de modificatiuni
esentiale. Cea mai lunga vorba se descinse la
§§. 6, 7 si 8 cari cuprindu decisiunile despre
numerulu si modulu de alegere alu membri-
loru in delegatiune; si precum la desbaterea
generalà asià si acì se vorbi din diferite punte
de vedere. Abligatulu din Tirolia Giovanelli
pretinse, ca membrii delegatiunei se se aléga
de dietele tieriloru; ablegatii din Austria de
giosu Schindler si Perger pledara, ca acei
membri se se aléga de cas'a ablegatoru dintre
toti ablegatii fara diferentia de tier'a; era ab-
legatii romani Hormuzachi si Petrino precum
si Cerne din Boemia aperara propunerea regi-
mului, dupa carea acei 40 de membri a dele-
gatiunii, ce sunt repartiti proportiunalminte pe
fiecare dieta, se se aléga de grupele ablegati-
loru ce se afla in senatu din fie-care tier'a. Re-
cunósccemu ou placere, ca cuventarile ablegati-
loru romani din Bucovin'a ale d. Hormuzachi
si Petrino, din care cea de antaiu se destinse
prin considerarea elemintelor de statu ce com-
punu monarchia si o desfasurare logica spre
imbinaarea organica a acelor eleminte, era cu-
ventarea a dóa prin o combatere dialectica bine
piperata a vorbitoriloru centralismului parla-
mentariu, conferira multu spre sustinerea pro-
punerei facute de regimu, carea se recomanda
naintea altoru propuneri prin aceea, ca coes-
punde mai multu pretensiuniloru de autonomia
ale regatelor si tieriloru singuraticè.

Din cuventarile atinse, care pentru an-
gustimea de spatiu nu le producemu intru in-
tregimea lor, estragemu unele pasagie. Asià

dise d. Hormuzachi: „Austria dupa istoria si
compusetiune, dupa trecutul si prezentulu seu
nu e nomica alta, de catu unu statu federativu
centralisatu seu unu statu centralu-federativu.
Ea este unu amalgamu din dóa principie con-
traste, adeca din principiulu centripetale si cen-
trifugale, cari intre sine parte se completéza
parte se marginescu, principie, cari conditiu-
néza conservarea unitatii in felurime, coesistin-
tia intregimeii de statu in cerculu individuali-
tatiloru de tieri consciute si indreptate. Pe
scal'a politica resuna aceste dóa principie de la
intonarea cea aspra a dualismului pana la re-
versarea melodica a unei anesiiuni simple. Ab-
solutismulu regimului a frantu puterea esentia-
la, dara a lasatu se stea form'a individualitati-
loru istorice ale tieriloru. Nu teorie arbitrare,
ci puterea referintelor neincungiarabile si a
starii faptice era ceea ce a imbinatu unelo ca
acele principie eterogene si le-a legatu strinsu
de olalta. Modalitatiile de constitutiune de pana
acum in Austria erau asià dara icón'a unei rea-
litati pipaibile, ele erau produsulu acelu pa-
mentu compus, pe care dóa directiuni etero-
gene concrescuseru in una trupina. Tierile sciau
bine, ca ele se tienu de intregimea statului, da-
ra si ast'a din urma scia totu asià de bine, ca e
compusa din parti indreptate. Aceste referin-
tie necesarie sunt si astadi in putere si pretindu
si astadi respectare in legelatiune. Precum se
sentiau si se manifestau regatele si tierile ca
individualitati consciute si autonome inainte de
sute de ani, asià se vor senti si se vor mani-
festà ele si dupa sute de ani. Buretele (spongia)
nivilistoriu nu va sterge neci candu semnele
dreptului de autonomia de pe faci'a lor istori-
ca, si ceea ce nu era cu potintia absolutismu-
lui pe candu era elu in flóre, nu va poté efectu
constitucionalismulu in unu tempu, candu deve-
nira natiunalitatiile la consciintia de sine si a
drepturiloru lor naturale si positive.“

„In vavilonia descompuneriloru politice
ce se trage inca de la anulu 1848 nutriá nu o
inima patriotica sperantia a unei centralisari du-
pa croiel'a francesca, carea se stérge tòte dife-
rintiele provinciale si se regenereze si se con-
solideze imperiulu. Ce e dreptu acelu visu era
frumosu, dara scurtu. De puterea referintelor
faptice ale stanceloru nesuperabile de pretotin-
deno s'a frantu acea sperantia, remase de ru-
sino tòta teori'a.“

Baronulu Petrino combatendu in cuven-
tarea sa pre vorbitorii centralisti precum si pre
cei dualisti, cari pricupu dualismulu asemenea
unei egemonie cu dóa corne si anume in Un-
garia magiarismulu, era in aste lalte tieri ger-
manismulu, atinse, ca in diet'a din Pesta, ca-
rea tratéza cu senatulu imperiale din Vien'a
lipseccu reprezentantii Croatiei cu totulu, era
causa Transilvaniei facia cu Ungaria e inca
nedecisa, si asià precum e insemnatu in §. 69
alu elaboratulu de 67 inca so va tratà despre
modulu in carele va participà Croatia si Tran-
silvani'a la institutu delegatiunii si a resol-
varii causeru finantiale. Totu in contra abl.
Perger, carele provocà si la opiniunea publica,
dise vorbitorulu bucovinenu, ca si elu stiméza
si considera opiniunea publica, inse nu acea o-
pinione, ce picura din pón'a redactiuniloru ju-
rnaleloru germane din Vien'a, ci pre acea, ce
se revérta din gur'a popòraloru Austriei si e
scitu, ca opiniunea publica a popòraloru con-
tradice prè adese in modu batatori la ochi opi-
niunei jurnalor nemtiesci din Vien'a, pre-
cum si celoru magiarii din Pesta. Éra la cele
vorbite de abl. Schindler, carele induse intre
alte si momentulu, ca Vien'a si Austria de
giosu pretinde cu dreptulu considerarea, de
óra-ce sumele de contributiune intreccumultu
proportiunea celoru lalte tieri, respunde br. Pe-
trino, ca afara de contributiunea de bani e si
alt'a inca mai scumpa adeca contributiunea de
sange, si, provocandu-se la o descoperire facuta
de ministrulu de resbelu in comitetu, dise, ca
acest'a o platescu popòrele imperiului in o me-
sura, carea nu se pòte cumpeni cu bani.

Si Cerni abl. din Boemia, intonandu in euventarea sa necesitatea, de a proceda la inaugurarea si stabilirea starii celei noie in Austria cu cercumspectiune si considerare a drepturilor tierilor singuraticice si a clemintelor nationale, dise intre altele si acestea: „Domnilor! in tempulu de unire si consolidare alu nationaletiloru, candu unirea nationei italiene e mai ca deplinu efeptuita, candu de nationea germana pasulu antaiu, dara si celu mai greu si mai cu succesu spre unire e dejá facutu, candu Rusi'a sub flamur'a panslavismului, pre carea a desvelit'o in Mosc'a, invita pre toti slavii de a se pune sub ocrotel'a ei, in acestutempu candu faptorii cei mai potericii se paru a-si dá man'a spre descompunerea Austriei in elementele sale, e la tempu si intrebarea: cá ce face ce se pune la cale din partea Austriei spre intimpinare periceliloru, de cari e incunjurata? Domnilor! Ceea ce a facutu si face Austria, vedemu cu totii. Devenindu la cunoscint'a, cá cu absolutismulu nu mai merge, se facura esperiminte, de a formá in Austria unu statu nationale germanu centralisatu si la aparere constitutionalu; dara latindu-se convingerea, cá un'a ca aceea nu e cu potintia, se c'erca mantuintia in dualismu séu mai bine dicendu in unu centralismu duplu, de óra-ce din colo de Lait'a se se urdiéca unu statu centralisatu magiaru, éra din c'oc'e de Lait'a unu statu centralisatu nemtiescu. — In faci'a acestoru incercari má separu a fi la loculu séu intrebare: De e astu-feliu de centralismu corespundietoriu referintieloru tieriloru si ale popóroloru? De esto elu realizabilu? si de s'ar poté realizá si cu forti'a de va fi elu pentru Austria salutariu si durabile? Eu cugetu, cá la reconstruarea edificiului de statu in Austria nu e destulu a face socotel'a numai ca dreptulu de statu alu unei séu altei tieri, numai cu unulu séu altulu fundamentu de dreptu, numéca-se elu diplom'a din optomv're séu patent'a din Fauru. Asta-di sunt de consideratu si popórele Austriei si nationalitatele devenite la cunoscint'a de sine, daca e vorb'a de unu fundamentu solidu pentru unu edificiu durabile de statu. —

In decursulu cuventarii sale dico acestu ablegatu mai departe, cá pe candu se dete magiariloru dreptulu de statu cu tierile coronei si o suprematia asupra nationalitatiloru ce compunu majoritatea in acele tieri, celor'a lalte tieri si nationalitati li se luara si ceea ce posiedeau in fapta au de demultu au din timpulu mai nou pe bas'a unor acte sanctiunate. Specialminte despre Transilvani'a si nationalitatea romana dise vorbitoriu: „Transilvani'a, carea inainte de patru ani, carea spre scaparea Autonomiei sale si in folosulu unitatii si coesistintiei imperiului trimise ablegatii sei in cas'a acésta, cu tóte cá acestia fura de noi intimpinatii si salutati cu bucuria, deveni cu autonomi'a si nedependint'a sa pe man'a magiariloru, ea este acuma lipsita de tóta garant'a, des' are nevoie de ea spre scutulu acelei nationaliti, adeca a romaniloru, cari compunu majoritatea acelei tieri.“

Ni place si nóa, si cugetám, cá mai cu séma romaniloru din Transilvania li va fi cu placere a cet'i unele ca aceste vorbe si a se con-

vinge, cá in cercurile ablegatiloru din senatulu imperiale din Vien'a nu e data uitarii caus'a autonomiei Transilvaniei si a indreptatirii politice nationalitatii romane din tierile coronei unguresci. Pare-ni-se dupa cele de pana acum, cá mai virtosu la tratarea obiectulu despre regularea afaceriloru finantiali, prin care se se resólve caus'a dualismului inauguratu, se va intóná ba se va pretinde cu totu adinsulu regularea reportulu de státu între Transilvani'a si Ungari'a precum si între Croati'a si Ungari'a, de óra-ce atunci va fi vorb'a de oblegaminte finantiali si de asigurarea, cá acele cuote de bani, pre care le primí deputatiunea din Pesta asupra Ungariei si tieriloru ce se tienu de corón'a lui Stefanu, se vor prestá. Si de óra-ce acelu tempu se apropia, nu precepemu, cum de nu se facu in Post'a pasii necesari spre regularea aceloru referentie si spre impacarea pretensiuniloru ce le au nationalitatele? Séu poté cugeta domni din Pest'a, cá senatulu imperiale va pasí la acelu actu de invoiéla finantiala cu ochii inchisi si nu-i va fi a minte, cá si contrahentulu de dincolo de Lait'a se fie inzestratu cu plenipotintia deplina precum e acesta de din c'oc'e de Lait'a? — Se citéca cu atentiune cuprinsulu §. 37. din legea pentru delegatiuni si motivarea facuta de propunatoriulu Dr. Rechbauer, si se vor convinge, cá senatulu imperiale se ingriscesce de tóte cele ce i sunt de lipsa ca unu contrahentu plenipotentiatu — in tóta form'a.

S.

De la diet'a Ungariei.

*** Siedint'a casei reprezentantiloru. de joi 21 novembre.*

Presiedintele intr'o cuventare scurta in-scieintiandu despre mórtea vice-presiedinteliu Alessiu Dózsa, spune cá repausatulu si-a castigatu merite ca patriotu si ca literatu. Inmormentarea va fi mane la médiadi. Se-i faca cas'a inmormentarea, éra spesele se le tréca in bugetulu lunariu alu casei. Se primisce. Altu obieptu nu e la desbateru.

*** Pesta 22 novembre 1867.*

Inmormentarea vice-presiedinteliu dietale s'a intemplatu astadi cu multe ceremonie dupa ritulu prote-tantiloru. Deputatii si o multime de poporu s'au infatisiatu. Clopotele sunau de la tóte besericele.

Armata nationala unguresca.

(**) Ni aducemu a minte cá delocu dupa restituirea ministeriului ungurescu in Buda-Pesta, éra vorba de infiintarea aloru 80 de batali'one de honvedí, cari se stee sub comand'a ministriului presiedinte conteliu Andrásy, care si altminte pórtá titulu de „ministru pentru aperarea tierii“, „ministru honvediloru“ (honvédelmi miniszter) dar in fapta éra si este ministru fora de honvedí, titulu sine vitulu.

Pre atunci Vien'a inse abié se familiarisase cu ide'a inaugurarii dualismului, a reactivarii ministeriului ungurescu, si éra departe a se invoi si la infiintarea aceloru batali'one, ci

primindu scirea despre dorint'a unguriloru, veduramu delocu prin diurnalele niemtiesci manifestandu-se multa suprinde, nu voiu se dicu temere si ingrigire, in catu organele regimului se vedura constrinse a demint'i scirea. Asié Pest'a remase atunci cu simpl'a dorintia si cu esperiint'a cá daca ea propune, apoi Vien'a dispune.

Cu atá'a inse caus'a nu e decisa. Ungurii mái antaiu faceau pretestu infintiarri aceloru batali'one: servitiulu publicu, adeca cumea vor se inlocuésca giandarmeri'a imp. reg. prin o armata nationala, éra acuma si-spunu neincetatu cá li trebuése armata propria nationala ca se-si asceure libertatea si nationalitatea. In catu e pentru noi, scimu dupa informatiunile foiloru straine ce ni le insirá „Albin'a“ in nr. din diu'a de pasci, scimu cá ungurii vreu se infiintieze acele batali'one pentru ca dupa placulu loru cu ajutoriulu acestora se deslege cestiunea nationalitatiloru neunguresci de pre-teritoriulu coronei lui Stefanu, pre care rom. catolicii lu numescu santu, si daca nu-lu numescu si io astfelu, caus'a e cá in beserie'a romana elu nu e recunoscutu de atare, apoi ca romanu nu potu crede pre langa religiunea mea inea si in a rom. catoliciloru, cáci dial'a romanéca este cá „celu ce are dóue legi, n'are neci-o lege.“

Dar se nu me departu de obieptu. Cestiunea infiintarii unei armate nationali unguresci se agita neincetatu, si compatriotii nostri spéra a reesi, daca nu astadi apoi mane, daca neci atunci asié vor acceptá pana poimane. Vor reesi intru acésta cu guvernulu, cu deákistii, daca nu apoi vor gatí calea celor'a din stang'a.

Trecerea de la deákisti la stang'a, n'are se suprinde pe nimene. Sunt putiene cestiuni in cari acestia figuréca ca partite, si sunt multe in cari se onosecu. Ómeni casí generalulu Klapka cere intrá anu in Ung. cu potere armata in contra statulu éra apoi folosindu-se de amnestia si alegendu-se de ablegatu, — astadi sie-de in dieta cu deákistii, si nu cu stang'a. Óre si-a schimbatu elu principiile de stang'a moderata séu dóra de stang'a estrema? nu, a spus'o in programulu seu, elu spéra a dobandí pre-terenulu legelativu rezultatulu pentru care a luptatu cu arm'a, si cu tóte acestea elu e deákistu. Éca acésta unu ochianu a cautá prin elu la inim'a deákistiloru, si a presupune possibilitatea ca Deák cu, ai sei se servéca numai de punte pe care se va trece guvernarea la man'a stangaciloru nostri.

Cestiunea infiintarii armatei unguresci inea e un'a dintre acele a sup'ra careia parerile aparú mai de totu unite. Guvernulu din a sa parte, precum am intielesu, face la Vien'a pasii necesari, éra cati-va deputati dietali intetiescu caus'a, séu mai bine dicendu dau unu spriginu óre-care pentru pasii regimului. Mauritiu Perczel fostu ginerariu in revolutiunea de la 1848/49 éra acum deputatu dietale, fece unu apelu contra fostii honvedí si consoti ai sei in care provóca la consultare a supra modulu infiintarii armatei unguresci. Perczel dise in adunarea din Buda a honvediloru la 2. I. c. „Venitoriulu casei domnitórie nu mai depinde adi de la altu ceva, de catu de la poterea nationei acesteia (magiare) si de la teritoriulu patriei nóstre de-

spicatu de Dunare. Aici in tienutulu Dun se va decide nu numai sórtea casci domniú si a Ungariei, ci póte si a Europei, éra márii vor fi faptorii supremi si luptatorii pri-pali“

Va se dica, compatriotiloru nostri li bue o armata unguresca nu numai pentru tiunalitatele neunguresci ci si pentru cá vor jóce o rola in orientu pre cont'a propria. A mintre sokat akar a szarka de nem birja a ka. Dupa cateva consultatiuni la d. Perczel sau contielesu ca dsa impreuna cu Klapka faca in dieta o interpelatiune catra ministeru a li se spune pre candu are guvernulu deó getu se astérna dietei unu proieptu de lege caus'a armatei nationali? — Se intielege aici nimene nu cunóscu scrupulii propagati diurnalistice de Viena contra introducerii dualismulu in armata.

Poile unguresci vinu si ele la rondulu in ajutoriulu causei. Asié „Hon“ organu partitei din stang'a, aduce o lunga epistola ginerariului Türr, in care demustra cá formarea militiei unguresci si deciderca in afaceri nationalitatiloru sunt cestiunile cele mai intótóric. Aréta apoi unu planu cum ar trebui se formeze milit'a nationala, si despre ce planu s'a pronunciatu in modu favorabile Garibaldi cu privintia la Itali'a. Se dice in acestu planu cá sistem'a cea mai buna este e dejá aplicata la regimintele nóstre de granit facendu putiene modificári. Jókay respunde cá in asta privintia nu s'a facutu inca niméca caus'a e cá guvernulu austriacu n'a cutezatu dee in man'a nationei unguresci facultatea de se aporá ins'a-si pro sine, mai nainte de ce se convinge despre loialitatea ei in asta privintia. Cá nu s'a intemplatu pana acum'a, caus'a suntem in parte si noi magiarii. La noi fie cine vor besce, purese si despre tóte. Sunt la noi „co-pii“ cari vorbescu lucruri mari si se bucuu daca potú insufli spaima cuiva; dar credeti cá noi suntemu unu poporu asié de blandu cátu te sparii candu cugeti la blandéti'a lui. Asié vorbesce Jókay in „Hon.“ D'Sa e bun umoristu precum vedemu, si de ce se nu fi elu e redactorulu celei mai bune foi umoristice unguresci „Ústökös.“

Pusetiunea nóstra a romaniloru in armata unguresca va fi fórté critica daca reprezentantii nostri dietali nu vor starúf séu nu vor pot reesi cu staruintiele loru a delaturá ingrigiri si a impedeá veri ce abusu.

Noi vremu mái antaiu deslegarea cestiun nationalitatiloru, si apoi se vina la desbateru (daca adeca regimulu va affá cu cale) lega pentru militiele nationali. Acésta ordine de pe-tratare o pretindemu pentru cuventulu a delaturá veri ce suspitiune si temere cá cestiunea nationalitatiloru se va deslegá de batali'one unguresci — a fi securi cá nu se vor poté re-petí tristele scene de la 1848 candu in armata unguresca se bagara si romani de pre malurila Tisci ducendu-i a luptá in contra fratiloru loru din Transilvani'a.

Dar afara de acésta, aceste dóue causi sunt in legatura, si natur'a legaturii loru pretinde cá cestiunea nationalitatiloru se premérga Voimú adeca ca la desbaterca cestiunii nationala-

FOISIÓRA.

Finantie moderne turesci.

Constantinopole, 12 nov. 1867.

De unadi trebui se mo presentozu unu dirigatoriulu guvernamentalu, de pusetiune in-alta. L'am cercatu in „pórta“ in Stambulu carea, fiindu organu centralu a tuturoru afaceriloru guvernamentali, da ocupatiune la mai multi de catu o miia de ampoiati. Domnulu inaltu me intempiná cu tare mare cuviintia, ascultá cu atentiune propunerile mele, li dede in limba aléca franceca convoirea sa intréga, dara cu adanca dorere din parte-si me asigurá cá treb'a n'ar avé neci de cum prospectu a devení la decisiune. „De luni de dile“, dise elu catra mine, „lipsescu in fie-care di cate dóue si trei sute de ampoiati din cancelaria, de unu anu de dile nu au primitu salariu, cele 20 parale — 1/2 cruceriu — pentru puncto nu mái au de unde se le platéca ca se vina in „pórta“, toti tráiescu din imprumutu.“

Acestu motivu ne aduse se vorbinu mái vertosu despre finantie, éra pasia espuse nain-

tea ochiloru mei o icóna ce cu aici vi e schietiezu lamuritu.

Venitulu Turciei se urca la 14 milli'one puncti turesci (1 punctu turescu: 25 franci.) Din acestu venitu i trebeu statulu 6 milli'one pentru platirea intereselor si pentru amortisarea detoriiloru de státu; ele incurgu dreptu in banc'a otomana care trebuie multumita, pentru ori ce pretiu. Alte 3 milli'one le inghite curtea Sultanului. Dóue mii de femei — între cari suntú femeiele sultaniloru de mai nainte, fiii si ficele loru — intregu haremulu loru, suit'a, personalulu servitoriloru imperatesei, peste 7000 capete, dominiéle, palatele si gradinile tóte, tóte acestea trebuie provediute din acésta suma. Si acésta suma colosala inea nu ajunge totu deuna — civilista pentru Sultanu nu esista, — adesea o urca mái tare nu sultanulu care relativu traiece tare modcratu si fara spesare, ci máile de dorintie lucurióse si capricióse ale fameiloru lui cari in acésta privintia ar prestrece pe loretele cele mai renumite din Parisu.

Asiá deci — in impregiurári favorabile, — 9 milli'one suntú ocupate. Dupa datina vechia se platescu in auru, venitele inse incurgu de la provinciéle serace de auru in arama séu in argintu reu (beslicu); acésta trebuie mái antaiu inchimbatu si asiá se receru pentru 9 mil. in auru vr'o 10 mil. in venituri.

Acuma din cele 4 mil. remase se se acopere tóte spesele pentru, armata, flota, dirigatoriile statulu, pentru institute si tóte zidiriile publice. Deci se póte intielege cá neci unu dirigatoriulu de státu esceptiunandu numai pe ministri — si neci unu oficiu nu-si primisce salariulu regulatu, cá toti au se c'era de la regimulu salariu pe cate 12—14 luni, cumca toti se inchina bacsisulu (daru, Trinkgeld), o cheia cu care se potú deschide tóte usiele, si prin care se castiga tóte.

Turcii menit'i pentru servirea consiliului ministerialu se alegu dintre mutú-surdi. Ei — desi tare li e opritu — invétia in ascunsu a cet'i si a scrié, si pe urma arata voiosi pentru bacsiu tuturoru ce se intereséca tóte ce s'au intemplatú in siedintiele ministeriale. Asiá dara nu poté fi vorba de a tiené secretu decisiunile momentóse; éra acesti sermani nenorociti, fiindu ani intregi fara salariu, mái cá peru de fóme, si prin urmare merita seusa.

Modulu cum se tienu aceste siedinte ministeriale este mái multu ca originalu. Ministrii se aduna la ór'a 12, diu'a. Dupa datina vechia serbatoréca a moslimiloru se ocupa unu patriu de óra cu salutári, asiédári, scolári, érasí salutári s. a. Dupa ce s'a sferisitu pasulu insemnatu de antaiatate aducu servitorii cibucuri si cafa. Se istorisescu noutati de di. Dupa ce

s'a fumatu ciubuculu antaiu se incepe discursulu despre o cestiune finantiala. Candu acésta a ajunsu punctulu culminatiunci, cutare negotiatoriu de marfa de galanteria, atare negotiatoriu de covóra séu altulu se anuncia la ministri. Elu vine dreptu de la Viena séu Paris si doresece se ni arete marfa sa. Cestiunea finantiala remane in suspensu, toti privescu obiectele noi ce se aréta in sala; toti terguescu si dupa 1/2 óra, candu s'a sferisitu tocmel'a, érasí se apuca de cestiunea de mai nainte, de multu ori de alt'a, cáci neci unulu nu mái scie cu siguritate unde s'a intreruptu. Astfelu vine óra in care pentru cuviintia siedint'a trebuie aredicata, dara de graba.

Candu si candu se intrerupe siedint'a si prin atare nunciu alu Sultanului care provóca pe toti ministri la cutare manevru de ostasi séu lacutare inspectiune. Intr'un'a din septemanele abié trecute inea s'a intemplatú asiá ceva, candu aprópe de siepte turnuri se facú proba cu pusei noi de incarcatu pe din deretru — toti ministrii trebuira se fie de fatia éra pórt'a intréga avé ferii. —

Casse de státu suntú aici catimi ilusorie. Dilele, in cari s'ar affá bani gat'a co ar remané acolo unu timpu mái lungu de catu 24 óre, suntú aici asiá de rari precum suntú la noi cutremururile de pamentu si aurora de médianoptu.

litaților se se statoréscă și aceea cumca respecti-
vele naționalități, în respectivele lor regiminte
se se foloséscă de limb'a lor propria materna
atatu pentru înlesnire în administrațiune și co-
manda, catu și pentru o învetiere mai lesne a
regulamentului și serviciului militar.

Acésta pretensiune am espres'o purure și
fatia cu milit'ia imp. reg. căci am doritu ca
faptele n'ostre militare pentru tron și patria se
ni se aserie n'oa romanilor ca atari, éra nu ce
seiu carui nume de regimentu ungureseu. Un-
guri vor produce fapte din partea lor, ale
n'ostre se le însemne istori'a pentru noi.

A ni formá regiminte naționali ne în-
démna și aceea că altmîntre ne temenu că nu
vom avé oficii romanesi. Ungurii au fostu catra
noi purure cu mai putiena consideratiune de
catu Austri'a, și neci în regimintele austriace
oficiu romanu n'a potutu naintá de catu nu-
mai pana la colonel și atunci a trecut în
pensiune.

Fiîndu vorba despre contributiunea scumpa
de sange, frații magiari n'au se se supere daca
li o spunem cu sinceritate: vrem regiminte
naționali și pentru aceea căci între romani nu s'a
aflatu, catu e istori'a Ungariei de lunga, nu s'a
aflatu inca neci-unu tradatoriu.

Vrem regiminte naționali ca se arétau
fratilor magiari că și noi seimu iubi și aperi
patri'a comuna nu mai putieniu de catu ei.

Dar vrem nainte de t'ote deslegarea ce-
stiunii naționalităților, adeca întemeierea fra-
tietatei, ca asié se avemu ce iubi și ce aperi în
comunu.

Pesta 21 novembre 1867.

Servilismu.

Corespondentele nostru d. Curtius ni tri-
nite de langa Versietiu unu cerculariu a rrs.
prota Dreghicui prin care provóca la contri-
buiți pentru alumneulu romanu din Temisióra.
La cerculariu s'a alaturatu și o lista pentru în-
semnarea ofertelor. Ambele scrisori le avemu
a mana, ambele sunt lutóse și trentiuróse. Dsa
nu le-a gasitu în asemene stare la unu preotu ro-
manu, și ni le trimite cu vediendu se ne con-
vingemu insi-ne catu de putieniu s'a interesatu
de ele respectivulu d. preotu.

Acésta inca nu ne-ar superá prè multu,
am sei se ne mangaiámu cu cercustanti'a că se-
raci'a n'ostra — provocata mare parte fora vin'a
n'ostra prin fatalitatele anilor trecuti — nu ni
permite a contribui și a înfintia atate institute
naționali pentru cultura cate ni lipsescu și cate
le dorimu.

Dar cei provocati nu s'au scusat cu acé-
sta cercustantia, ci cu aceea că au avutu se mai
dee și alte contributiuni, anume „de cateva sep-
temane a venitu notariulu și ne-a constrinsu se
dámu bani ca de mila pentru honvedii unguri-
loru cari la 1848 și 1849 ucideau și spendiu-
rau fora de mila barbati romani, femei și copii,
și noi preotii am datu cate 3, 4 pana la 5 fl. v.
a. judii cate 1 și 2 fl., dara invetiarii n'au
vrutu se dee și pentru aceea notariulu nu li dá
regulatu salariile si le-a micioratu în prelimi-
nariu... Seiu o comuna romanéscă în care
prin ajutorulu preotului celui mai betranu și

cu bráu rosii s'a adunatu de la poporulu ro-
manu pre sém'a honvediloru 46 fl. 80 cr. v. a.
dar pentru alumneu — durere! — n'au datu
neci-unu preotu neci-unu parochianu unu cru-
ceriu macaru, séu unu bobu de secara.“

În adevéru contributiunea pentru honvedii,
veduvele și orfanii lor este unu actu de o sub-
lima caritate creștina, care o facemu pentru că
noi suntemu capaci a o face dar nu pentru că
frații magiari ar fi meritat'o. — este unu actu
prin care voim se arétau în fapta că sun-
temu gat'a a uitá trecutul pentru a întemeia
fratietatea, asteptandu ca frații magiari se res-
punda totu în asemene modu cu contributi
pentru veduvele și orfanii luptatoriloru romani
din batali'a pentru naționalitate.

Acésta și nu altul p'otese fie caracterulu
acestoru contributi, căci noi nu potemu defelu
contribui casí de remuneratiune, fora a ne es-
pune pericolulu d'a provóca a supra-ne blaste-
mele acelor 40.000 de romani caduti în lup-
t'a sangerósa contra honvediloru pentru san'ta
causa a naționalității romanesi, pentru inal-
tiatulu Imperatu și pentru vét'a stramosiéscă.

Asié nesmintitu și nu altmîntre trebue se
judecámu și despre darurile de încoronatiune ce
Mai. Lor le dederá pre sém'a honvediloru.

Dar actele de caritate creștinească nu im-
punu contributiuni mai mari pentru deapropé-
pele, de catu ce p'ote individulu pentru sine
insusi. „Se iubesci pe deapropéle casí pre tine
insuti“, ni-a disu Mantuitorulu, dar nu ni-a
disu „totu ce ai se dai la despuscitiunea dea-
propélei éra pentru insuti tine se nu faci ne-
micia.“

Este dar o proporțiune bine marcata în-
tre actele carității creștine. Si candu acei on-
rati parinti adunara mari contributiuni pentru
honvedii și nemica pentru alumneu, atunci per-
dura din vedere caracterulu actului creștinu, și
comisera unu actu de — servilismu.

Éca asié insisi de buna v'oiá comitu acto
de servilismu pentru a intari credinti'a inimi-
ciloru nostri cari afirma neincetatu că suntemu
capaci de libertate, — pentru a isbi și a frange
euragiulu acelor romani luminați cari asuda
di și nópte a pune natiunea lor în miscare ca-
tra unu venitoriu mai ferice.

Se ne convingemu odata că neci-unu po-
poru nu si-a castigatu libertatea mai nainte d'a
se desbracá de spiretulu servilismului, d'a se
aretá maturu spre libertate. Moise profetulu
desí potea sei bine geografi'a, potea se scie că
Palestin'a nu e departe de Egiptu, totusi i-a
preumblatu pe ovrei 40 de ani prin desiertu
pentru ca în acelu restimpu se-i desbrace de
spiretulu servilismului se se-i face buni a înte-
meiá o tíer'a, o natiune. Daca nu vrem inveti-
atura din escemplulu ovreiloru, se invetiámu
din patitele n'ostre cari sunt mai lungi de 40 de
ani, și pre acestea se basámu credinti'a că nu-
mai asié vom poté scapá natiunitatea n'ostra
din Egiptulu robiei sale, daca insi-ne si fie-
care dintre noi se va desbracá de spiretulu ser-
vilismului și va îmbracá demnitatea ce se cu-
vine omului liberu, pentru că natiunea se com-
pune din ómeni, pentru că ómeni corupti și
servili nu sunt în stare a compune o natiune
libera.

Nainte de vr'o 4 septemani merse Ali Pasia,
espertulu și intieptulu mareveziru, la Creta
petrocutu de o comisiune de dirigatori și ofi-
cieri, pentru ca, în sine, se demoléscă acésta in-
sula și se deo greciloru t'ote ce poftescu. Spre
acésta Constantinopolele întregu trebui pusu
în miscare pentru a scóte banii ce erau neîn-
cunguratu de lipsa pentru caletoria și pentru
familiele ce remasesera a casa.

Numai cu mare necasu se potú face unu
imprumutu cu — mirabilu dictu — 45 procente
și asiá comisiunea devoní la bani.

Asiá o patiesce și bietulu europeanu, da-
ra afara de orizonulu seu. — Dara lips'a de
finantie abié e de jumetate descria prin schi-
tiele acestea. Statulu nu se ajunge cu cé'a ce
incasséza. — Ast'a e santu, dara nu se retiene
a primí insarcinari noi ce i impunu spese nóue
esorbitanti.

Regimulu a concessiunatu de nou cãi nóue
ferate. Zidirea lor — Constantinopole-Bel-
gradu, Cnos-Ouseupu, Saiomich-Varna — va
recere o suma de 24 milióne puncti. Spreacésta
regimulu a garantatu 7 procente, prin cari lui
i crescu cheltuielile la unu anu cu 1,600,000
puncti, cari se voru uréa și pana la 2 mil. în a-
semenea mesura cum se va latí zidirea. Acestea
inca vor trebui se se scóta din cele 4 milióne
arotate mai susu, cu cari trebue sustinuta ar-

m'a, flot'a s. a. Aceste cãi ferate inse — celu
putieniu pentru 20 ani la începutu — n'au
neci unu venitoriu; regimulu a facutu intr'
adeveru negótia eminente.

Fatia cu acésta pusetiune escelinta finan-
tiala Sultanulu a ordonatu chiar acú se se zi-
désca o scóla pentru arte și industria — o scóla
pontru 400 copii creștini și mosaici — unu mi-
nisteriu de comerciú și o gradina publica. Acé-
st'a se se face ca Bois de Boulogne, care a
placutu asiá de multu Sultanulu candu a fostu
la Paris. Ministrulu trebilor publicé primesce
aceste ordinatiuni, tacendu. — Contradicere séu
contrapropunere nu si-póte inchiptu Sultanulu.
Deci t'ote zidimintele intr'adeveru se voru in-
cepe d'odata, dara lipsindu banii, remanu t'ote,
cu anii, numai intru începutu.

Langa acésta miserittré colosala a finan-
tialor se mai adause în dilele trecute o lovi-
tura nóua pentru cass'a statului. Pe insul'a Cap
de buna sperantia esista de multi ani o colonia
musulmana care de la întemeierea ei are asig-
urare de la Sultani, domnitarii tuturor credi-
tiosiloru, că în casu de lipsa séu necesitate
va fi spriginita din Constantinopole. Dupa cum
vi veti aduce a minte, cam nainte de doi ani
a domnitulu în Orissa în India, o fómete mare,
causata prin neluarea a minte a guvernatoriu-

Se ne convingemu catu mai curundu si
catu mai rapede, căci istori'a și progresulu uni-
versalu nu va acceptá pana se ne desceptámu
noi, și daca nu vom cunósee de tempuriu ten-
dintiele lor și cursulu ce ni-lu indegeta, vom
ajunge triste sorti în venitoriu. Noi cei robiti
în trecutu de barbari'a legiloru, de nu vom
precepe astadi misiunea n'ostra, vom ajunge a
fi robiti denou de progresulu și civilizatiunea
strainului.

Concursu musicalu.

Autorulu poesiei de mai josu doresce a
se face pentru oper'a sa o aria catu se p'ote mai
naționale spre a se poté popularisá între Ro-
mani. Pentru acésta elu oféra unu premiu de
30 galbeni celuia ce-va compunc music'a cea
mai potrivita cu spiritulu acestei poesie.

Se face dar' apelu la toti domni artisti
de music'a și la lautarii populari, ca respundi-
endu la dorinti'a autorului se se presinte cu
prnductiunile lor înainte juriului ce urméza
a alege bucat'a cea mai buna.

Accesiu juriu se va compune din:

D. Dimitrie Florescu.

C. N. Voinescu, și

D. Nae Iatropulo.

Acesti domni au primitu a se intruní la
25 decembre viitoriu în cas'a dlui N. Iatropulo.

Music'a se primesce se fiascrisá séu si nu-
mai cantata: ca se va imprime cu spesele auto-
rului, și prim'a editiune va fi în folosulu seu.

Sunt rogata t'ote diarele romane a repro-
duce atatu poes'i'a catu și anuciulu acest'a în
interesulu artei ca proprietate publica. *)

Mirele Romaniei.

Nunta mare si frumoșă,

Hora mandra si voișă,

Se intinde 'n Bucureșci

Sus în curtile domnesci.

Romani'a e mirésă

D'între multe țieri alésă,

Si-alu ei mire acceptatu

Vine ca unu imperatu.

Bine, bine ai venit,

Mire mandru si iubitu!

Cruda s'orte mai fusesé!

Romani'a ajunséce

Sub unu noru intunecat

Si de spaima presaratu.

Dar despre apusu d'o data

Unu lucéferu se aréta,

Unu lucéferu luminos

Ca speranti'a schinteiosu.

Bine, bine ai venit,

O lucéferu prè iubitu.

De sub scaunulu Domniei

Esia gróp'a Romaniei:

Toti Romanii desbinati,

*) Am intardiatu cu publicatiunea sperandu că vor ob-
servá altii din apropiare ceea ce vrem se spunem
noi. Am fi doritu adeca ca acelu zelosu romanu se
escrie concursu mai antaiu chiar pentru o poesia de
asemene cuprinsu. Nu vom dice că acésta poesia nu
e buna, dara la poporulu ce are atati poeti, d'ora
poteamu acceptá ceva si mai multa. De la testu de-
pinde multu latirea ariei. Red. Alb.

Nu puteau traf ca frati.

A unirei stea iubita

Erá vesteda, palita:

Dar' lucéferulu veni

Si-a ci vietia 'nsufletit.

Bine, bine ai venit,

O lucéferu multu iubitu!

Cum i dice? Cine este?

Petu-frumosu celu d'în poveste,

Smeu din lele descantatu,

Séu fecioru de Imperatu?

Multu e mandru, multu e june!

Oliolio, cine-ar mai spune

Că mirés'a a avutu

Visu mai dulce, mai placutu?

Bine, bine ai venit,

Mire dulce si iubitu!

Ca si fati'a lui senina,

Man'a-i e de daruri plina.

Si Miresei totu meru

Daruri dá d'în sinulu seu.

Cum i dice, Noiculi'tia —

Carolu Voda, mei Baditia! —

Cine óre l'a adusu? —

Domnulu Dumnedieu de sus!

Bine, bine ai venit,

Mire-alu țierei prè iubitu!

Cine dice că elu vine

Despre mări și țieri straine?

Cine dice că-i paganu,

Că-i strainu și nu Romanu?

Limb'a n'ostra elu vorbesce,

Se inchina romanesc,

Si-a juratu ca prunci sei

Vor fi totu creștini si ei

Bine, bine ai venit,

Strainu dulce si iubitu!

Carolu Voda ca parinte

Pentru țiera are-aminte

Ca s'o fac'a propasi

Si in bine a spori,

Ca simbolu de ferice,

De dreptate si 'ntarire,

Carolu Voda si-a facutu

D'în a țierei lege scutu.

Bine, bine ai venit,

Bunu parinte si iubitu!

Hor'a mandra se 'nvertesce;

Hor'a mare mereu cresce:

Peste Prutu, peste Carpati,

Romani'a are frati.

Toti la mirele ei cata

Cu privirea 'nduosiata,

Ca la o frumoșă stea

Si unu sceptu vor se-i dea.

Bine, bine ai venit,

Mire mandru si iubitu!

„Romanulu.“

FRANCI'A.

Renumi'ta scrisóre alui Napoleone din 19
ianuariu a. c. a stersu de la corpulu legelativu
dreptulu d'a respunde cu adresa la cuventulu
de tron. Acésta stergere s'a facutu sub pre-
testu de reforme (!). A remasu deputatiloru

ginirea credintiosiloru, tare splendidu — cu rigu-
rositate mare se se redece banii omului bravu.
Acuma se tiene unu consiliu dupa altulu intro
ministri, pentru a atá unu medilocu nou se se
castige sum'a receruta macar si numai în parte.
Binefacatoriulu dechiara a se multiamí daca i
s'ar redá macar numai cele 10.000 puncti ce le
a imprumutatu pe bunurile sale — dara fiindu
cass'a statului góla si imprumutele prè greu de
facutu, neci d'aici nu este multa sperantia. De
óra ce demandatiunea sultanului trebue res-
pectata neconditionatu, se voru scóte banii de un-
deva pe langa 50 ori 60 procente si lucrulu s'a
sfersitu.

Din t'ote acestea se vede că zace unu in-
tieleșu tare adencu în dicerea lui Fuad Pasia,
a intieptului ministrupresiedinte, ce o rostí
intr'unu toastu la prandiu la Marquis de Lava-
lette, cu ocasiunea tratatului din urma de Parisu:
„Maintenant notre futur est assuré; car nous
aurons des écoles, des chemins de fer, des ban-
ques et routes (Banqueroutes):

Acuma viitorulu nostru este ascuratu,
cãci avemu scóle, cã ferate, bance si drumuri.
Aslamovich. Trad. din „w.“

dreptulu de interelatiune, de care se si folosecu.

Asemene interelatiune fece opusetiunea cu privintia la politic'a esterna, carea nu s'a desbatutu inca. Guvernulu cerea a preveni ori ce retaciri, si vineri in 22 nov. impartii intre deputati asiá-numit'a carte galbena, carea insira actele guvernului. Pre scurtu insemnãmu cã acãsta carte saluta tratatulu de Londra in caus'a Lucemburgului. In Itali'a conventiunea de septembrie producea frupte, se imbuniau relatiunile Italiei contra Roma, dar din ianuaru se incepura pregãtiri la fruntari'a statului papale, Rattazzi a facutu promisiuni positive Parisului dar n'a luat mesuri preventorie, sãu n'au fostu indestulitorie, in catu Franci'a — dupa admnitiune — a fostu silita a intrevini la Rom'a. Arãta cã Garibaldi s'a furisiatu pe teritoriulu papale, face complimente politiciloru italiani cã dupa retragerea lui Garibaldi, densii au parãsitu puntele ce le ocupasera pe teritoriulu papale.

In privintia returnarii trupeloru francesei din Rom'a, se repetiescu cele dise in cuventulu de tronu.

Servitiile ce le-am facutu Turciei in 1856 ni dau dreptulu a-i vorbi si a fi ascultati. I-am aretatu de basa reformeloru egalitatea tuturor supusiloru, organizatiunea justitiei, administratiunei, instructiunei, economiei. Constata imbunetãtirile intemplate in Turci'a si efectele bune pentru concessiunile suatuite Portii si realizate in privintia Romaniei si Serbiei.

Nisuintiele nãstre in negociatiunile pentru Creta nu-su coronate de rezultatu deplinu. In contielegere cu cabinetele de Viena, Berlinu, Petropole si Florenti'a am cerutu ca poporatiunea se fie ascultata. Aceste suaturi nu s'au primitu. De óra-ce Candiotii continua opusetiunea, deci numitele patru puteri au datu Turciei o nota colectiva, ce in modu oficiosu n'a lipsitu neei Angli'a a o recomandã; dar Sultanulu supunendu mesurile suatuite unoru conditiuni premergãtorie, contienã in acãst'a unu respunsu negativu.

Dupa acãsta portare ni-a remasu a scuturã responsabilitatea de la noi si a ni redobandã libertatea judecãrii. Acãst'a a fostu obiectulu declaratiunei predate de cele patru puteri la finea lui optobre. Nu vom face nemica a impedecã nisuintiele turcesci, sperãmu cã pre calea inceputa i va succede a linisoi Cret'a.

Relatiunile contra statele unite americane si-au reluatu caracterulu amicabile indatinatu.

VARIETATI.

== De acũ va fi lesne la bataia. In arsenalulu r. din Torino s'a facutu de curand uesperiminte cu unu feliu de pandia de armatura (pantiera, camesia de metalu) inventata de profesorulu Cristoforu Muratori. Intr'o camesia de acãst'a s'au facutu trei impuscãturi den apropiare cu unu revolveru de a marinariloru si nu numai cã n'au petrunsu in camesia, dar n'au potutu rumpe macaru unu firu din tãsãtura. — Daca in adeveru inventiunea e de asemene calitate, o vom cunãscã curundu cã se va latã.

== Tirolulu are comunicatiune cu Itali'a. Intre voluntarii lui Garibaldi cari au luat parte in speditiunea ultima in contr'a Romei, au fostu si cativa itãliani din Tirolu. — La Condino in Tirolulu de mediadi radica famili'a Gallarini din Milanu unu monumentu frumosu pentru fiulu ei cadĩutu acolo anu in batali'a contra austriaciloru.

== Sina-Lungo, sãu Asina-Lunga? Loculu unde l'au prinsu pe Garibaldi asta tãmna mai nainte d'a plecã contra Rom'a, lu numiau unii Asina-Lunga si altii Sina-Lunga. Adeverulu e cã acãstu orasielu s'a numitu Asina-Lunga (asin'a (magariti'a) lungu) ceea ce dedea ansa la desolinite batjocuri pentru orasieni, deci densii pentru a scapã de batjocure au recursu la guvernulu se permita a-si schimbã numele orasiului in Sina-Lunga, precum a fostu candva in vechime. Guvernulu li-a permis acãst'a, in se usulu pretotindenea e mai tare de catu decretele guvernului si asiã lumea dice orasielulu totu Asina-Lunga.

== Cei devinsi la Mentana. Menotti Garibaldi impreuna cu alti ginerari dechiarã in diurnalele italiene cumca la Mentana, ei au batutu pre papali, deci erau invingãtorii pana dupa mediadi la 2 óre, contra candu se retrageau trupele papali, atunci au sositu franci, au intratu in lupta si noroculu s'a intorsu in contra garibaldianiloru cari erau de totu in minoritate.

== Cum cunoscu Americani Evrop'a? Foi'a „Argus“ din Albany aprãpe de New-York, produsese telegramulu urmatoriu:

„Garibaldi a numitu pre fiulu seu Menotti generalisimu trupeloru in contra Romei“, si l'a aplicatu astfelu cã Garibaldi a numitu Menotti pre fiulu seu, óra ginerariulu Isimu conducea trupele in contra Romei. — Cam asiã cunosecu si Europeni stãrile din Americ'a.

== Sot'i a lui Lincoln fostulu presiedinte a stateloru unite din Americ'a, pentru a se sustionã — precum spune „Times“ — e silita a-si vinda din vestminte si pretiãse, ma ce mai multu l'a rogatu pe preotulu Henry Ward Beecher se-i aduno oferte in parochia. — Nu tãte institutiunile si datinele Americci sunt flori mirositorie!

== Din Dognecca (Langa Oravitia) ni se scrie: „Dlu Mihailu Popoviciu din Oravitia, maestrulu si crescãtorulu artistulu nostru academicu N. Popescu, ni a depinsu cu coloru ceriulu besericci nãstre gr. or. si unu steagu bisericescu. Opulu maestrulu e asiã de perfectu in catu si strainii recunoscure cã asiã unu lucru numai din man'a unui academicu pãto esi. Cu veteranulu maestrulu a lucratu si tinerulu seu elevu Mateiu Popoviciu.“ Dognecca, 18 novembre a. c. In numele comunei gr. or. Constantinu Tiszmonatu m. p. tutoru primariu.

== „Viãtia socialã.“ Onoratulu publicu cetitoriu se interesãdia de tãte evenemintele pentru inaintarea tinerimei in cultura nationala, prin urmare se va bucurã audiendu cã tinerimã romana studiãse din archigimnasiulu reformatu alu Egoalei (Kecskemét) pasiescu inaintea onoratulu publicu cu infintãirea unei „Viãti sociale“ acãrei scopu e continuarea studiulu limbei romane. Acãsta societate s'a intaritu prin statute de contra onor. corpu profesoralu. Adunarea generala a alesu pe Dom. F. Vir. Olteanu stud. de a VIII cl. de presiedinte, pe An. Sempr. Simonescu stud. de a VII cl. de notariu correspondintieloru, pe D. Siutu stud. de a VII cl. de cassariu si pe N. Marcu stud. de a VII cl. de bibliotecariu. Dom. F. V. Olteanu ni a causatu bucuria mare prin prenumerarea fãiei umor. „Gura satului“ cu spole sale, asemenea Dom. A. Babetiu stud. de a VII cl. cu prenumerarea fãiei „Arhivul istoric“, T. Murariu stud. de a V cl. cu prenum. „Trompet'a Carpatiloru“ — A. Belesiu cu prenum. „Presã nuãã libera“ — si Con. Barbosu stud. de a II cl. cu prenumerarea fãiei „Familia.“ Datu in Kecskemét 20 novembre 1867. An. Semp. Simonescu notariu coresp.

== Concordatulu a datu ansa unoru preoti romano-catolici in Cislaitani'a a tãneã predice atitiãtorie de spirãte si indreptate mai vertosu in contr'a senatulu imperiale. Urmãrea fu condemnãrea cate la 8—10 dile de inchisãre. Mai vertosu o patira in Moravi'a.

Cursurile din 22 nov. 1867 n. sãr'a.

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	53.70	53.90
„ „ contributivãli	57.90	58.10
„ nãuã in argint	88.75	89. —
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	79.75	80.25
Cele nationali cu 5% (jan.) ..	66.70	66.95
„ metalice cu 5% ..	56.95	57.10
„ „ „ malu—nov.	59.20	59.40
„ „ 4 1/2% ..	50.75	51. —
„ „ 4% ..	45. —	45.50
„ „ 3% ..	33.50	34. —
Efecte de loteria:		
Sortile de stat din 1864 ..	77.80	78. —
„ „ 1860 1/2 in cele intrãge ..	83.30	83.50
„ „ 1/2 separata ..	92. —	92.50
„ „ 4% din 1854 ..	75.60	76. —
„ „ din 1839, 1/2 ..	148.50	149. —
„ bancã de credit ..	129.25	129.50
„ societ. vapor. dunãrene cu 4% ..	86. —	87. —
„ imprum. princip. Eszterházy à 40 fl. ..	106. —	—
„ „ Salm ..	30.50	31.50
„ „ cont. Palfy ..	22.50	23. —
„ „ princ. Clary ..	24.50	25. —
„ „ cont. St. Genois ..	23.50	24. —
„ „ princ. Windischgrätz à 20 ..	19. —	19.50
„ „ cont. Waldstein ..	19.50	20. —
„ „ Koglevich ..	12.75	13.25
Obligatiuni dessãrcinatãre de pãmãntu:		
Cele din Ungaria ..	72.25	72.75
„ Banatul tem.	70.75	70.50
„ Bucovina ..	65.50	65.50
„ Transilvania ..	65. —	65.75
Actiuni:		
A bancã nationali ..	686. —	687. —
„ de credit ..	181.60	181.80
„ „ scoat ..	614. —	616. —
„ „ anglo-austriace ..	107.25	107.75
A societãtei vapor. dunar.	475. —	480. —
„ „ Lloydului ..	182. —	185. —
A dramulu ferat de nord.	170.50	170.80
„ „ „ stat ..	238.60	238.80
„ „ „ apus (Ellisabeth) ..	139.50	140. —
„ „ „ sud ..	166. —	166.50
„ „ „ langa Tisza ..	147. —	147. —
„ „ „ Lemberg-Czernowitz ..	169.50	170. —
Bani:		
Galbenil imperãtesci ..	5.81	5.82
Napoleond'ori ..	9.78	9.79
Friedrichsd'ori ..	10.15	10.25
Suverenil engl.	12.30	12.40
Imperialil rusesci ..	10.05	10.10
Argintulu ..	123.25	120.50

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedin-Temisior'a-Baziasiu.

De la	Vien'a	plãca la	7 ore 45 minute	demanãti'a, si la	8 ore — minute sãr'a.	Pretiu pe clasea I		cl. II.		cl. III.		
						fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	
De la	Vien'a	plãca la	7 ore 45 minute	demanãti'a, si la	8 ore — minute sãr'a.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	
„	Posion	„	10 „ 24 „	„	10 „ 51 „	3	31	2	50	1	66	
„	Neuhãusel	„	1 „ 23 „	diu'a,	1 „ 54 „	nãptea	7	72	5	80	3	87
„	Pest'a	„	5 „ 19 „	dupa med.,	6 „ 31 „	deman.	13	52	10	19	6	80
„	Czeglãd	„	7 „ 54 „	„	9 „ 14 „	„	17	12	12	89	8	64
„	Segedin	„	12 „ 12 „	nãptea,	2 „ 55 „	dup. m.	22	52	16	94	11	34
„	Temisior'a	„	3 „ 55 „	demanãti'a	9 „ 3 „	„	27	92	20	99	14	4
„	Jasenov'a	„	8 „ 4 „	„	3 „ 52 „	dem.	32	42	24	36	16	29
„	Beseric'a-Alba	„	8 „ 40 „	„	„	„	32	96	24	77	16	56
Sosesce in	Baziasiu	la	9 „ 10 „	„	„	„	33	50	25	17	16	83

Jasenov'a-Oravit'a.

De la	Jasenov'a	plãca la	8 ore 30 minute	demanãti'a	„	„	„	„	„	„	„
De la	Jasenov'a	plãca la	8 ore 30 minute	demanãti'a	„	„	„	„	„	„	„
„	Jam	„	9 „ 12 „	„	„	„	„	„	„	„	„
„	Racãrdia	„	10 „ 12 „	„	„	„	„	„	„	„	„
Sosesce in	Oravit'a	la	10 „ 57 „	„	„	„	„	„	„	„	„

Vien'a-Oradea-Mare.

De la	Vien'a	plãca la	8 ore — minute sãr'a.	Pretiu pe clasea I.	fl.	cr.	cl. II.	fl.	cr.	cl. III.	fl.	cr.
De la	Vien'a	plãca la	8 ore — minute sãr'a.	Pretiu pe clasea I.	fl.	cr.	cl. II.	fl.	cr.	cl. III.	fl.	cr.
„	Pest'a	„	6 „ 31 „	deman.	„	„	13	52	„	10	10	„
„	Czeglãd	„	9 „ 42 „	„	„	„	17	12	„	12	89	„
„	Pãpãk-Ladány *)	„	2 „ 5 „	dup. med.	„	„	22	27	„	16	75	„
Sosesce in	Oradea	la	4 „ 31 „	„	„	„	25	58	„	19	23	„

*) cale laterale duce la Dobritin, unde sosesce la 3 ore dupa mediadi.

Vien'a-Arad.

De la	Vien'a	plãca la	8 ore — minute sãr'a.	Pretiu pe clasea I.	fl.	cr.	cl. II.	fl.	cr.	cl. III.	fl.	cr.
De la	Vien'a	plãca la	8 ore — minute sãr'a.	Pretiu pe clasea I.	fl.	cr.	cl. II.	fl.	cr.	cl. III.	fl.	cr.
„	Pest'a	„	6 „ 31 „	nãptea	„	„	13	52	„	10	19	„
„	Czeglãd	„	9 „ 34 „	deman.	„	„	17	12	„	12	89	„
„	Solnoc	„	10 „ 42 „	„	„	„	18	59	„	14	—	„
Sosesce in	Arad	la	4 „ 40 „	sãr'a	„	„	25	91	„	19	50	„

Viena-Cernãuti.

De la	Viena	plãca la	7 ore 15 minute dem.	4 ore 30 min. d. m.	cl. I	II	III
De la	Viena	plãca la	7 ore 15 minute dem.	4 ore 30 min. d. m.	cl. I	II	III
„	Cracovia	„	8 „ 30 „	sãr'a 10 „ 30 „	dem.	20.13	15.14
„	Lemberg	„	10 „ — „	dem. 10 „ — „	sãr'a	16.53	12.24
Sosesce in	Cernãuti	la	8 „ 45 „	sãr'a 8 „ 35 „	dem.	29.28	28.4

Vien'a-Paris.

De la	Vien'a	plãca	4 ore 30 minute sãr'a
De la	Vien'a	plãca	4 ore 30 minute sãr'a
„	Salzburg	„	1 „ — nãptea
„	Monac	„	5 „ 45 deman.
„	Stuttgart	„	11 „ 45 „
„	Mühlacker	„	12 „ 55 diu'a
„	Carlsruhe	„	2 „ 10 dupa med.
„	Strassburg	„	5 „ 25 „
Sosesce in	Paris	la	5 „ — demanãti'a

(Clasea I. costa 68 fl. 36 cr. era clasea II. 50 fl. 7 cr. Bani se numera in argint.)

Baziasiu-Temisior'a-Segedin-Pest'a-Vien'a.

De la	Baziasiu	plãca la	5 ore 55 minute	dupa mediadi
De la	Baziasiu	plãca la	5 ore 55 minute	dupa mediadi
„	Beseric'a-Alba	„	6 „ 27 „	„
„	Jasenov'a	„	7 „ 6 „	„
„	Temisior'a	„	10 „ 40 „	sãr'a si la 7 „ 25 „ demanãti'a
„	Segedin	„	2 „ 26 „	nãptea, „ 12 „ 53 „ diu'a
„	Czeglãd	„	6 „ 35 „	deman. „ 6 „ 21 „ dupa mediadi
„	Pest'a	„	9 „ 55 „	„
„	Neuhãusel	„	1 „ 52 „	diu'a „ 1 „ 8 „ nãptea
„	Posion	„	4 „ 48 „	dupa mediadi 4 „ 12 „ „
Sosesce in	Vien'a	la	6 „ 36 „	„

Oravit'a-Jasenov'a.

De la	Oravit'a	plãca la	4 ore — minute	dupa mediadi
De la	Oravit'a	plãca la	4 ore — minute	dupa mediadi
„	Racãrdia	„	4 „ 45 „	„
„	Jam	„	5 „ 38 „	„
Sosesce in	Jasenov'a	la	6 „ 4 „	„

Oradea-Mare-Vien'a.

De la	Oradea	plãca la	10 ore 27 minute	demanãti'a
De la	Oradea	plãca la	10 ore 27 minute	demanãti'a
Sosesce in	Pãpãk-Ladány *)	„	12 „ 58 „	diu'a
„	Czeglãd	„	5 „ 31 „	sãr'a
„	Pest'a	„	8 „ 47 „	„
„	Vien'a	„	6 „ — „	demanãti'a

*) cale laterale vine de la Dobritin.

Arad-Vien'a.

De la	Arad	plãca la	10 ore 15 minute	demanãti'a
De la	Arad	plãca la	10 ore 15 minute	demanãti'a
„	Solnoc	„	4 „ 20 „	dupa mediadi
Sosesce in	Czeglãd	la	5 „ 31 „	„
„	Pest'a	„	8 „ 40 „	„
„	Vien'a	„	6 „ — „	demanãti'a

Cernãuti-Viena.

De la	Cernãuti	plãca la	6 ore 25 min. dem.
De la	Cernãuti	plãca la	6 ore 25 min. dem.
„	Lemberg	„	5 „ 20 „ d. m.
„	Cracovia	„	7 „ 10 „ dem.
Sosesce in	Viena	la	7 „ 37 „ sãr'a.

Paris-Vien'a.